FORMACJA W PROWINCJI KALIMANTAN

1. Wytyczne dotyczące formacji

Zgodnie z Konstytucjami i Dyrektorium Generalnym, Prowincja MSF na Kalimantanie posiada szczegółowe wytyczne dotyczące formacji wstępnej i ciągłej. Dokument ten nosi tytuł: „Wytyczne dotyczące formacji wstępnej i ciągłej w Prowincji MSF na Kalimantanie". Określają one cele, wizję i misję, a także programy formacyjne oraz kluczowe elementy każdego etapu formacji. Należy jednak zauważyć, że wytyczne dotyczące formacji wstępnej nie zostały jeszcze w pełni wdrożone, ponieważ oczekują na zatwierdzenie przez Zarząd Generalny.

Niemniej jednak w praktyce kładzie się silny nacisk na zasady kształtujące formację zakonnika MSF. Jest to widoczne w procesie formacji wstępnej. Kandydaci do MSF w Prowincji na Kalimantanie pochodzą z różnych regionów Indonezji, wnosząc ze sobą zróżnicowane tło kulturowe i językowe. Formacja wstępna kładzie duży nacisk na dialog, pracę fizyczną, życie wspólnotowe, uczciwość oraz znajomość Zgromadzenia.

2. Etapy formacji zakonnej w Prowincji na Kalimantanie

- Postulat: 1 rok w Banjarbaru (Kalimantan Południowy)
- Prenowicjat: 1 rok w Banjarbaru (Kalimantan Południowy)
- Nowicjat: 1 rok w Salatiga (Jawa Środkowa), wspólnie z nowicjuszami z Prowincji Jawa
- Scholastykat : 7 lat w Malang (Jawa Wschodnia)
- Formacja ciągła, obejmująca grupy:
    - **Balita** – „Dzieci" (poniżej 5 lat od święceń i ślubów wieczystych): obecnie 8 członków (15%)
    - **Medior** (od 6 lat po święceniach i ślubach wieczystych do 45. roku życia): obecnie 17 członków (32%)
    - **Medior 2** (w wieku od 46 do 60 lat): 17 członków (32%)
    - **Medior 3** lub **Senior** (powyżej 60. roku życia): 9 członków (16,98%)
    - **Emeriti** Emeryci: 2 członków (3,8%)

3. Wymiary formacji

Zgodnie z naciskiem, jaki Konstytucje kładą na znaczenie formacji integralnej, Prowincja MSF na Kalimantanie traktuje ten aspekt priorytetowo od samego początku drogi formacyjnej. W szczególności podejście to obejmuje wymiar ludzki, duchowy, intelektualny i duszpasterski. W odniesieniu do wymiaru ludzkiego formacji – po przyjęciu do wspólnoty – kandydaci wstępni (prenowicjusze) poddawani są ocenie, stanowiącej pierwszy etap ich drogi wraz z formatorami i innymi kandydatami. Dzięki tej wstępnej ocenie kandydaci mogą ukazać swoje prawdziwe oblicze, podczas gdy formatorzy starają się ich zrozumieć i im towarzyszyć. Dalszy proces obejmuje program ukierunkowany na kwestie ludzkiej i chrześcijańskiej seksualności, pogłębioną analizę własnej rodziny pochodzenia, zagadnienia etyki i moralności, a także liczne rozmowy indywidualne. W

wymiarze duchowym każdy etap formacji odznacza się specyficznymi cechami ukierunkowanymi na rozwój i pogłębienie życia duchowego, realizowanymi poprzez codzienną rutynę, refleksję, dzielenie się doświadczeniami oraz inne ćwiczenia duchowe.

W wymiarze intelektualnym każdy etap formacji kładzie nacisk na znaczenie nauki. Różnorodne działania i dynamika życia wspólnotowego służą rozwijaniu zdolności intelektualnych – na przykład poprzez zajęcia akademickie, ćwiczenia pisemne, lekturę itp.

Wymiar duszpasterski znajduje wyraz w rozmaitych działaniach i obowiązkach powierzanych osobom odbywającym formację oraz członkom wspólnoty, a także w promowaniu specyficznego dla zgromadzenia MSF apostolatu i duszpasterstwa młodzieży. W tym zakresie każdy członek uczy się służyć innym, wykorzystując własne umiejętności.

4. **Formacja ciągła (*on going formation*)**

Przeznaczona dla nowo wyświęconych kapłanów i zakonników (tych, którzy przyjęli święcenia mniej niż pięć lat temu) oraz/lub osób, które złożyły śluby wieczyste. Oprócz wewnętrznych spotkań i działań uczestniczą oni w programie *Quinquennial* – programie formacyjnym dla niedawno wyświęconych kapłanów z regionu kościelnego Archidiecezji Samarinda (obejmującego Archidiecezję Samarinda oraz diecezje Banjarmasin, Palangka Raya i Tanjung Selor).

W zakresie towarzyszenia grupom *Medior 1*, *Medior 2* i *Senior*, członkowie są zorganizowani w odpowiednie roczniki (grupy stażowe). Regularne spotkania – odbywające się online lub stacjonarnie – mają miejsce co cztery miesiące lub co semestr; towarzyszą im wspólne inicjatywy integracyjne, takie jak dni skupienia czy dyskusje na określone tematy. Oprócz corocznych działań na szczeblu prowincji, przewidziano również czas i możliwości na spotkania w ramach tych konkretnych grup.

Dla grupy ***Balita*** proponowane tematy dyskusji obejmują:

- Od formacji do konkretnej misji.
- Jak być szczęśliwym kapłanem/zakonnikiem.
- Radzenie sobie z samotnością i pragnieniami emocjonalnymi.
- Duchowość w zabieganym życiu.
- Zarządzanie czasem i priorytety.
- Życie wspólnotowe po seminarium.
- Radzenie sobie z krytyką i porażką.
- Towarzyszenie młodym ludziom i rodzinom.
- Osobiste zarządzanie finansami zakonnika.
- Kształtowanie zdrowych nawyków życiowych.
- Dojrzałość emocjonalna i psychoseksualna.

Dla grupy *__Medior 1__* proponowane i omawiane tematy to:

- Przywództwo duszpasterskie.
- Duchowość pośród aktywności i pracy.
- Inteligencja emocjonalna w posłudze.
- Towarzyszenie rodzinom.
- Bycie pasterzem i animatorem wspólnoty.
- Ewangelizacja cyfrowa.
- Rozwiązywanie konfliktów. • Uczciwość i odpowiedzialność.
- Zarządzanie posługą i kwestiami administracyjnymi.
- Podtrzymywanie ducha misyjnego.

Dla grupy *__Medior 2__* proponowane i omawiane tematy to:

- Duchowość w okresie przejściowym wieku średniego.
- Zdrowie fizyczne, psychiczne i duchowe.
- Sztuka odpuszczania i delegowania zadań.
- Przywództwo transformacyjne i generatywne.
- Mentoring dla kolejnego pokolenia.
- Pojednanie z przeszłością.
- Odnajdywanie nowego sensu w pracy.

Dla grupy „Medior 3” lub grupy seniorów proponowane i omawiane tematy to:

- Duchowość: radosne przeżywanie starości.
- Uzdrowienie emocji związanych ze wspomnieniami z życia.
- Sztuka rezygnacji z zajmowanych stanowisk i pełnionych ról.
- Braterstwo w jesieni życia.
- Stawanie się seniorem, który jest inspiracją dla innych.
- Podtrzymywanie ducha misyjnego na starość.
- Mentoring dla młodszych pokoleń.
- Przygotowanie do emerytury.
- Oswajanie choroby i ograniczeń.
- Duchowość nadziei.

Radości:

- Każdego roku Prowincja MSF na Kalimantan przyjmuje kandydatów z różnych regionów Indonezji, zarówno ze szkół średnich, jak i z niższych seminariów duchownych.

- Obecnie wspólnota liczy 8 postulantów, 6 prenowicjuszy, 7 nowicjuszy, 25 scholastyków i 2 diakonów.
- Etapy formacji są dobrze zorganizowane, a oceny postępów przeprowadzane są w regularnych odstępach czasu.
- W ciągu ostatnich pięciu lat Prowincja MSF na Kalimantan regularnie zyskiwała nowych kapłanów. Choć liczba święceń jest niewielka (jedno lub dwa rocznie), pozostaje ona stabilna. Umożliwia to planowanie i organizację misji oraz przydzielanie zadań.
- Każdego roku pojawiają się kandydaci – na etapie postulatu lub prenowicjatu – którzy pragną zostać braćmi zakonnymi MSF.
- Największą grupę w prowincji stanowią obecnie osoby w wieku aktywności zawodowej, zwłaszcza w kategoriach „Medior 1" i „Medior 2", co odzwierciedlają wskazane wcześniej dane procentowe (64%).
- Powołano specjalny zespół („flying squad"), którego zadaniem jest prezentowanie i promowanie zgromadzenia MSF w każdym regionie Indonezji oraz we wszystkich istniejących szkołach i seminariach. W skład zespołu wchodzą przedstawiciele grup „Balita", „Medior 1" oraz „Medior 2".

Wyzwania:

- Wzrostowi liczby kandydatów nie zawsze towarzyszy odpowiednia liczba formatorów. Utrzymuje się krytyczny niedobór osób odpowiedzialnych za formację, przez co często ta sama osoba opiekuje się zarówno postulantami, jak i prenowicjuszami. Obecnie brakuje kadry z Prowincji Kalimantan do obsługi nowicjatu MSF.
- Z perspektywy kandydatów istotnym wyzwaniem, utrudniającym rozwój powołania, są zmiany w strukturach społecznych – zwłaszcza w obrębie rodziny. • Daje się zauważyć brak odnowy w gronie formatorów, zwłaszcza w zakresie kompetencji dostosowanych do specyfiki różnych pokoleń.
- Stała obecność kandydatów wymaga również zapewnienia odpowiedniej liczby formatorów.
- Formatorzy pełnią także inne ważne funkcje w diecezji lub w samym Zgromadzeniu. Spójrzmy na obecną sytuację: w scholastykacie jest trzech formatorów. Ja pełnię funkcję rektora, a jednocześnie kieruję Komisją ds. Rodziny w diecezji Malang; ojciec Iwan, członek kadry, wykonuje zadania na rzecz prowincji i innych zgromadzeń zakonnych; natomiast ojciec Batista, pełniący funkcję ekonoma, kontynuuje studia.
- Prowincja musi mieć odwagę, by nadać priorytet formacji – a konkretnie przygotowaniu formatorów oraz specjalizacji członków.
- Musimy nieustannie zachęcać każdego członka MSF do wspierania powołań w swoim środowisku pracy, szerzenia wiedzy o MSF i pozyskiwania nowych kandydatów, gdyż MSF to jedna rodzina o jednej misji.

Przesłanie: Rozpocznijmy naszą misję od własnych domów i wspólnot.

Malang, wrzesień 2026
Ks. Cosmas Tukan, MSF